

Aktsomhetsvurderinger for bærekraftig
forretningspraksis

Redegjørelse rapporteringsåret 2022

for Sykehusinnkjøp HF

□

Til lesere av rapporten

Næringslivet og offentlig sektor har stor påvirkning på mennesker, samfunn, miljø og dyr og kan både bidra positivt til utvikling, men også medvirke negativt og forårsake skade. Virksomheter har derfor en nøkkelrolle i å oppnå FNs bærekraftsmål.

Denne rapporten kan brukes som redegjørelse etter åpenhetsloven, men rapporten favner bredere med klima og miljø, sirkulærøkonomi og antikorrupsjon. Våre medlemmer er forpliktet til å jobbe med aktsomhetsvurderinger og årlig rapportere på arbeidet. Medlemmer på basisnivå oppfyller også åpenhetslovens aktsomhetsvurderingsplikt, og delvis informasjonsplikten.

OECDs begrep ansvarlig næringsliv er det vi i Etisk handel Norge kaller for bærekraftig forretningspraksis. Det er den systematiske innsatsen virksomheter gjør for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning, samt rette opp skade for mennesker, samfunn og miljø – såkalte aktsomhetsvurderinger (due diligence). Alle virksomheter, uavhengig av størrelse, er av norske myndigheter forventet å gjøre aktsomhetsvurderinger og etterleve FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Dette gjelder både næringsliv, offentlig sektor og organisasjoner.

Etisk handel Norges prinsipper for bærekraftig forretningspraksis (vår code of conduct) dekker områdene anstendig arbeid, menneskerettigheter, miljø/klima, antikorrupsjon og dyrevelferd. Rapporten viser åpenhet om hvordan virksomheten arbeider med aktsomhetsvurderinger i tråd med UNGP og OECDs retningslinjer. Alle medlemsrapportene gjøres offentlig tilgjengelig på Etisk handel Norges hjemmesider.

Heidi Furustøl

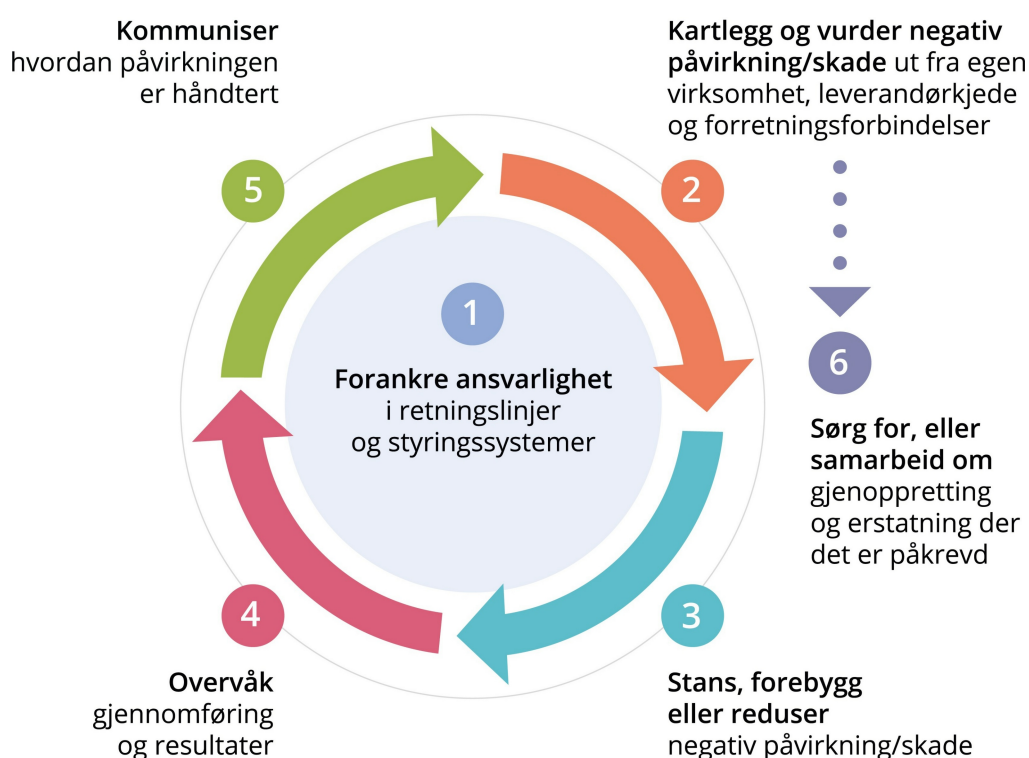
Daglig leder

Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Forord av daglig leder

Sykehusinnkjøp HF er involvert i anskaffelser og forvaltning av avtaler for rundt 40 milliarder kroner årlig. Etisk handel har fra foretakets begynnelse vært viktig og sentralt i vårt arbeid. I 2022 startet Sykehusinnkjøp HF opp et kategoriprosjekt, og innen utgangen av 2025 skal vi ha utviklet planer for alle våre kategorier. Her er samfunnsansvar lagt inn som en egen pilar og det blir utformet samfunnsansvarsanalyser i alle kategorier. På den måten er samfunnsansvar ikke et tema ved siden av anskaffelser og forvaltning, men en inkludert del på lik linje med andre temaer som kvalitet, pris, logistikk med mer.

2022 var også året hvor vi fikk god fart på et viktig samarbeid med Statens innkjøpssentral og Oslo kommune om arbeidstaker- og menneskerettigheter i leverandørkjedene innen IKT. Her har vi hatt workshoper med leverandørmarkedet, og jobbet med felles krav i anskaffelser. Det å samordne innkjøpskraften i det offentlige er viktig for å få til gode endringer i leverandørkjedene.

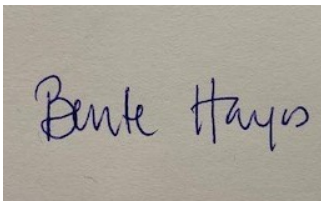
Medlemskapet vårt i Etisk handel Norge er viktig også for slike relasjoner og vi har gjennom vårt medlemskap hatt gode samarbeid både innen bygg og medisinske forbruksvarer med andre offentlige innkjøpere.

Sykehusinnkjøp HF rapporterer i år til Etisk handel Norge på ny mal. Sykehusinnkjøp HF omfattes av den nye åpenhetsloven og vi ser at den nye malen vil være til stor hjelp for oss med tanke på den obligatoriske redegjørelsen foretaket skal publisere innen 30.06.23. Den nye malen gjør også at vi i enda større grad enn tidligere må se på aktsomhetsvurderinger og prioriteringer i vårt arbeid med anskaffelser og forvaltning av avtaler. Dette ser vi på som utelukkende positivt, både med tanke på de konkrete målene og rapportering av disse.

Medlemskapet vårt i Etisk handel Norge er viktig for oss og vi takker for samarbeidet i 2022!

Bente Hayes,
adm.dir. Sykehusinnkjøp HF

" -Å samordne innkjøpskraften i det offentlige er viktig for å få til gode endringer i leverandørkjedene.- "

Bente Hayes
administrerende direktør

Styrets signatur

 Admincontrol

List of Signatures Page 1/1

Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger, Sykehusinnkjøp.pdf

Name	Method	Signed at
Rødvei, Ann Elisabeth	BANKID	2023-05-19 10:42 GMT+02
Garvik, Halvor	BANKID_MOBILE	2023-05-12 13:44 GMT+02
Gustafsson, Bjørn Inge	BANKID	2023-05-11 11:11 GMT+02
Heitmann, Kirsten	BANKID_MOBILE	2023-05-11 08:22 GMT+02
Rønbeck, Ilone Marie Dolonen	BANKID_MOBILE	2023-05-10 14:26 GMT+02
Aslaksen, Ragnhild Marie Melleby	BANKID_MOBILE	2023-05-22 07:54 GMT+02
Karlsen, Per	BANKID_MOBILE	2023-05-20 10:21 GMT+02
Fredriksen, Gunn	BANKID	2023-05-19 12:04 GMT+02

Vadsø
22.05.2023

Nøkkelinformasjon om bedriften og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om bedriften

Navn på bedriften

Sykehusinnkjøp HF

Adresse hovedkontor

Vadsø

Viktigste merker, produkter og tjenester

Varer og tjenester til norske sykehus (spesialisthelsetjenesten)

Beskrivelse av bedriftens struktur

Sykehusinnkjøp HF er eid av de fire regionale helseforetak, og ble etablert for å levere innkjøpstjenester til spesialisthelsetjenesten. Helseforetakene kan beskrives som Sykehusinnkjøp HF sine kunder.

Innkjøpstjenestene er overordnet gruppert i to:

Tjenester knyttet til anskaffelser av varer og tjenester innenfor rammen av lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

Tjenester knyttet til forvaltning av avtaler.

Disse tjenestene er definert som Sykehusinnkjøp HF sin kjernevirksomhet. Foretaket er å betrakte som en innkjøpssentral etter Forskrift om offentlige anskaffelser § 4-3 bokstav a. Foretaket får betalt for sine leveranser gjennom en finansieringsmodell besluttet av foretakets eiere. Finansieringsmodellen er i det vesentlige basert på rammefinansiering av divisjonene og av fellesfunksjonene, men med noe islett av aktivitetsbasert (time)finansiering.

Sykehusinnkjøp HF har seks divisjoner: Divisjon nord, Midt-Norge, sør-øst og vest, divisjon nasjonale tjenester og divisjon legemidler, samt fellesfunksjoner. Hovedkontoret ligger i Vadsø. Vi har 27 lokasjoner over hele landet.

Sykehusinnkjøp HF er tilsluttet arbeidsgiverorganisasjonen Spekter.

Det er viktig for Sykehusinnkjøp HF å ha et godt samarbeid med de tillitsvalgte. Samarbeidet ivaretas gjennom dialog og faste møter.

Hovedavtalene mellom Spekter og hovedorganisasjonene er selve grunnmuren i partssamarbeidet, og omfatter bestemmelser om forhandlingsordning, samarbeid og tillitsvalgte.

Hovedavtalene ligger på Spekter sin nettside: [https://www.spekter.no/getfile.php/137112-](https://www.spekter.no/getfile.php/137112-1642764733/Dokumenter/Hovedavtaler%202022-2025/01_Sammenstilte%20Hovedavtaler%20i%20Spekter%202022-2025/Spekters%20Hovedavtaler%202022-2025.pdf)

[1642764733/Dokumenter/Hovedavtaler%202022-2025/01_Sammenstilte%20Hovedavtaler%20i%20Spekter%202022-2025/Spekters%20Hovedavtaler%202022-2025.pdf](https://www.spekter.no/getfile.php/137112-1642764733/Dokumenter/Hovedavtaler%202022-2025/01_Sammenstilte%20Hovedavtaler%20i%20Spekter%202022-2025/Spekters%20Hovedavtaler%202022-2025.pdf)

Handelspraksis

Sykehusinnkjøp HF er en offentlig virksomhet. Alle anskaffelser utført av Sykehusinnkjøp HF følger Lov og forskrift om offentlige anskaffelser. I loven står det at offentlig oppdragsgiver ikke kan diskriminere leverandører utelukkende på bakgrunn av nasjonalitet, men i forskriften er det beskrevet at leverandører kan avvises hvis de ikke kan møte en del standard krav (§17). Det er strenge krav til å dokumentere registreringer, godkjenninger, skatteattest, finansielle og økonomiske stillinger m.m. Sykehusinnkjøp HF følger også styringsdokumenter fra staten som for eksempel Statens eierskapsmelding og Utenriksdepartementets handlingsplan for oppfølging veiledende prinsipper. Her står det at statens innkjøpspraksis bør reflektere FNs veiledende prinsipper.

Lenke:

https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/ud/vedlegg/naringsliv/ud_naeringsliv_og_menneske_uu-versjon2.pdf

Omsetning i rapporteringsåret (NOK)

37 500 000 000

Antall ansatte

317

Er virksomheten omfattet av åpenhetsloven?

Ja

Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering

Omsetning for rapporteringsåret er verdien av årlig anskaffelsesportefølje (anskaffelser og forvaltning), som helseforetakene kan gjøre avrop på.

Navn, tittel for kontaktperson for rapporten

Spesialrådgiver etisk handel Pia Trulsen

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

pia.trulsen@sykehusinnkjop.no

Informasjon om leverandørkjeden

Generell beskrivelse av bedriftens innkjøpsmodell og leverandørkjede

Sykehusinnkjøp HF ble etablert for å levere innkjøpstjenester til spesialisthelsetjenesten. Innkjøpstjenestene er hovedsak anskaffelser og forvaltning. Det er helseforetakene som gjør avrop (selve innkjøpene) på avtalene. Foretaket er å betrakte som en innkjøpssentral. Anskaffelsene kan deles inn i tre nivåer: lokale anskaffelser, regionale anskaffelser og nasjonale anskaffelser. Antall anskaffelser per år er ca 1000. Leverandørene er i stor grad distributører, men noen leverandører er også egenprodusenter.

Antall leverandører som bedriften har hatt kommersielle relasjoner med i rapporteringsåret

616

Kommentar til antall leverandører

Antall store og små leverandører Sykehusinnkjøp HF har avtale med innen alle kategorier.

Type innkjøp/ leverandørforhold

Sykehusinnkjøp HF inngår avtaler med norske leverandører, som enten er egenprodusenter eller distributører. Sykehusinnkjøp HF har i all hovedsak ingen direkte kontrakter med ferdigstiller/fabrikk.

Liste over førsteleddsprodusenter per land

Det er leverandørenes ansvar å ha oversikt over deres førsteleddsprodusenter. Sykehusinnkjøp HF etterspør informasjon om produksjonsland i alle anskaffelser.

Oppgi antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter som bedriften har oversikt over, og hvor mange produsenter dette er basert på.

Antall arbeidere

Antall produsenter dette er basert på

Kommentar til antall arbeidere

Det er avtaleleverandørers ansvar å ha oversikt hvor mange arbeidere det er i fabrikkene de kjøper varer fra. Sykehusinnkjøp HF har mulighet til å innhente informasjon om antall ansatte når avtaler følges opp. Oppfølgingen gjøres med bakgrunn i en risikovurdering for negativ påvirkning av mennesker, samfunn og miljø i verdikjeden.

Viktigste innsatsfaktorer/råvarer for produkter eller tjenester og geografi

Operasjonsprodukter	Kina Kambodsja Thailand
Operasjonshansker	Malaysia
Undersøkelseshansker	Kina Malaysia Thailand
Anestesiprodukter	India Mexico
Kirurgiske instrumenter	Kina Indonesia Malaysia Pakistan
Antibiotika	Kina India
IKT utstyr	Kina
Tekstil	India Pakistan Vietnam

Sykehusinnkjøp HF har rundt 200 000 aktive artikler. Det er mange innsatsfaktorer/råvarer som er viktige. Over er det listet opp innkjøpsgrupper der flere produkter kommer fra land med høy risiko for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Listen er ikke uttømmende.

Er virksomheten leverandør til offentlig sektor?

Ja

Mål og fremdrift

Prosessmål og fremdrift i rapporteringsåret

1

- Mål :** Utvikle krav i anskaffelsen av undersøkelseshansker. Vurdere evalueringskriterier
- Status :** Det er utviklet nye krav i anskaffelsen av undersøkelseshansker, der det blant annet er obligatorisk for produsenten å ha en null-kost rekrutteringspolicy. I tillegg er det utviklet nye krav i anskaffelser innen IKT, mobil og nettbrett i samarbeid med Oslo og Stavanger kommuner.

2

- Mål :** Tilpasse krav og oppfølging til åpenhetsloven.
- Status :** De nyeste kontraktskravene til Etisk Handel Norge og DFØ er standard kontraktskrav i Sykehusinnkjøp HF. Sykehusinnkjøp HF har utviklet et egenrapporteringsskjema basert på OECD's metode for aktsomhetvurderinger. Dette benyttes i oppfølging av de største leverandørene. Foreløpig begrenset til medisinske forbruksvarer.

3

- Mål :** Det skal gjennomføres samfunnsansvarsanalyser i form av risikoanalyser og tiltaksplan i alle kategorier omfattet av kategoriprogrammet. Kategoriprogrammet skal gjennomføres innen utgangen av 2025.
- Status :** Pilotprosjektene medisinske forbruksvarer og HR ferdigstilles i første kvartal 2023. Kategoriene kirurgiske produkter og bygg- og eiendomsdrift starter opp 2. kvartal 2023 hvor det skal utarbeides samfunnsansvarsanalyser med tiltaksplan.

4

- Mål :** Gjennomføre revisjon på utvalgt(e) fabrikker med høy risiko for brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter.
- Status :** Det er gjennomført besøk på fire hanskefabrikker i Malaysia januar 2023. Avvik er lagt inn i tiltaksplaner og blir fulgt opp med leverandør.

5

- Mål :** Samarbeidet med Statens innkjøpscenter og Oslo kommune videreutvikles.
- Status :** I samarbeidet med Oslo kommune og Statens innkjøpscenter er det gjennomført to workshops med markedet innen IKT, der åpenhet og aktsomhetsvurderinger var tema. Det er gjennomført to møter med Responsible Business Alliances, der fokus har vært åpenhet og tilgang til spesifikke revisjonsrapporter. Oslo kommune har vært med Sykehusinnkjøp HF til Malaysia for å følge opp hanskeprodusenter.

MÅL FOR KOMMENDE ÅR

1

Kunnskap om produksjonsland er viktig for å gjøre gode aktsomhetsvurderinger. Sykehusinnkjøp HF jobber med å kartlegge antall artikler med informasjon om produksjonsland. Dette arbeidet skal fortsette i 2023.

Sykehusinnkjøp HF har pr 31.12.2022 informasjon om 158 490 artikler. Denne andelen skal økes i 2023. Ansvarlig for å øke andel artikler i organisasjonen er prosjektledere i kommende anskaffelser og avtaleforvaltere er ansvarlig for å berike eksisterende avtale med produksjonsland der dette mangler. Medisinske kategorier prioriteres.

2

Kategoriprogrammet med samfunnsansvarsanalyse 2023 - Ferdigstille kategoriplaner for medisinske forbruksvarer og HR innen 1. april 2023. Ansvarlig for ferdigstilling er medlemmer i det enkelte kategori program.

Oppstart 1. april 2023 med utarbeidelse av kategoriplaner inkludert samfunnsansvarsanalyse og tiltaksplan for kirurgiske produkter og bygg- og eiendomsdrift. Medlemmene i kategoriprogrammet er ansvarlige og involverer avdeling for samfunnsansvar ved behov.

3

Løpende utvikle- og harmonisere krav/kriterier i risikoanskaffelser sammen med samarbeidspartnere som Oslo kommune og Statens innkjøpssenter og andre nordiske organisasjoner. Avdeling for samfunnsansvar har hovedansvaret.

4

Avdeling for samfunnsansvar skal sammen med kategoriansvarlige, oppdatere Sykehusinnkjøp HFs nettside med en beskrivelse hvordan Sykehusinnkjøp HF gjennomfører aktsomhetsvurderinger samt offentliggjøre prioriterte risikoområder. Frist 30. juni 2023.

1

Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av ansvarlighet knyttet til bærekraftig forretningspraksis i virksomheten handler om å ha strategier, planer, relevante policyer* og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger som er vedtatt av ledelsen. Disse bør omfatte hele virksomheten, samt virksomhetens leverandørkjede og forretningsforbindelser. Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes, og arbeidet med aktsomhetsvurderinger bør være en integrert del av virksomhetens forretningsdrift. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Policy* for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

<https://www.sykehusinnkjop.no/siteassets/dokumenter/om-oss/samfunnsansvar/policy-for-samfunnsansvar-i-sykehusinnkjop-hf.pdf>

1.A.2 Hva sier bedriften offentlig om sine forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn, miljø og klima?

Sykehusinnkjøp HF skal kontinuerlig forbedre foretakets arbeid med samfunnsansvar for å tilfredsstille følgende krav i stiftelsesvedtektene: «Helseforetaket skal sørge for at anskaffelsene skjer på korrekt og samfunnsansvarlig måte. Helseforetaket skal være en pådriver for etisk handel og miljøvennlige innkjøp.»

Ambisjonen er understøttet av de regionale helseforetakene i flere oppdragsdokument og ved deres medlemskapsforpliktelser i Etisk handel Norge. Der er flere helseregioner medlemmer. Det understøttes også ved at to helseregioner er medlemmer av Transparency International og tre regioner er medlemmer i Nettverk for miljømerket innkjøp (Svanen).

Ambisjonen er også støttet av våre etiske retningslinjer vedtatt av styret 25.01.2018

Der står det:

«Sykehusinnkjøp HF er en av Norges største innkjøpsorganisasjoner og skal være ledende innen etikk og samfunnsansvar.»

Sykehusinnkjøp HF er opprettet for å gi merverdi til helseforetakene gjennom profesjonaliserte anskaffelser og avtaleoppfølging, og sikre gevinstrealisering også innenfor samfunnsansvar.

Sykehusinnkjøp HF bruker aktsomhetsvurderinger som verktøy for å respektere menneskerettigheter.

1.A.3 Hvordan er policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Sykehusinnkjøp HF har en policy for samfunnsansvar. Denne ble sist vedtatt av styret 17.12.2021. Før den ble vedtatt var den på innspillsrunde blant de regionale helseforetakene som er Sykehusinnkjøp HFs eiere. Arbeidet med etisk handel i Sykehusinnkjøp HF er ellers godt forankret fra etableringen av foretaket ved at det i stiftelsesvedtektene står: "....Helseforetaket skal sørge for at anskaffelsene skjer på korrekt og samfunnsansvarlig måte. Helseforetaket skal være en pådriver for etisk handel og miljøvennlige innkjøp..." og at det i etiske retningslinjene står: "

Sykehusinnkjøp HF skal være en pådriver for etisk handel og som medlem av organisasjonen «Etisk handel Norge», er alle medarbeidere i Sykehusinnkjøp HF forpliktet til å jobbe for forbedring av arbeids- og menneskerettigheter og miljø i produksjonen av varer og tjenester. Dette gjøres ved å stille etiske krav når en risikovurdering av produkt og leverandørkjeder tilsier det. Ved særlig risiko for brudd på menneskerettigheter, skal kontraktene følges opp i avtaleperioden.

Etiske retningslinjer ble sist vedtatt av Sykehusinnkjøp HFs styre 16.12.2022.

Policy for samfunnsansvar er utarbeidet på norsk.

I tillegg til Policy for samfunnsansvar har Sykehusinnkjøp HF minimumskrav om etisk handel til alle leverandører på norsk og engelsk.

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger organisert i bedriften, og hvorfor?

Overordnet ansvar for aktsomhetsvurderinger ligger hos administrerende direktør. Enhet for forretningsutvikling, herunder avdeling for samfunnsansvar, har ansvar for oppdatering/utvikling av krav, policy og rutiner, intern kursing og veiledning. Avdeling for samfunnsansvar har et overordnet ansvar for risikovurderinger knyttet til anskaffelser og oppfølging samt prioriteringer.

Prosjektledere er ansvarlige for risikovurdering av anskaffelser og å stille krav i anskaffelsene. Avtaleforvaltere er ansvarlig for oppfølging i kontraktsperioden.

1.B.2 Hvordan blir betydningen av virksomhetens aktsomhetsvurderinger konkretisert og tydeliggjort for de ansatte gjennom stillingsbeskrivelse, arbeidsoppgaver og incentivordninger?

Sykehusinnkjøp HF har to årlige interne kurs i aktsomhetsvurderinger, der avdeling for samfunnsansvar er ansvarlig for gjennomføringen. Kurset er i hovedsak rettet mot nyansatte, men øvrige ansatte kan delta for oppfriskning og bli oppdatert.

Rutiner for risikovurdering er lagt inn i Sykehusinnkjøp HF sitt styrings- og prosessverktøy Medulla.

Avdeling for samfunnsansvar jobber kontinuerlig, i samarbeid med relevante avdelinger i organisasjonen, med å utvikle- og forbedre metode for risikovurdering i leverandørkjeden. Gjennom verktøyet PowerBI har vi oversikt over produksjonsland på de fleste avtaleartiklene. Med oversikt over produksjonsland vurderes risiko per land basert på internasjonale anerkjente kilder som Worldwide Governance Indicator, WGI, International Trade union confederation global rights index, ITUC, Environmental Performance index, EPI og corruption perception index, CPI. Dette er risikokildene Sykehusinnkjøp HF benytter for å vurdere risiko og for å prioritere hvilke kategorier og områder som skal prioriteres for strengere krav i anskaffelser og for kontraktsoppfølging.

Videre jobber Sykehusinnkjøp HF med å utvikle kategoriplaner for 13 kategorier innen utgangen av 2025. I kategoriplanene skal det utarbeides en samfunnsansvarsanalyse, som kartlegger spesifikke områder med særskilt høy risiko, som kategorien må ha fokus på og iverksette tiltak.

Sykehusinnkjøp HF presiserer viktigheten at ansatte følger foretakets policy, maler og rutiner i de etiske retningslinjene.

"Sykehusinnkjøp HF er en kompetansebedrift og medarbeidere skal aktivt opprettholde- og utvikle høy faglig kvalitet i sitt arbeid. Der det finnes vedtatte styrende dokumenter, rutiner, malverk, sjekklistes, policyer og lignende, skal disse følges. Innspill til forbedringer skal tas inn i linjen og være en del av et aktivt forbedringsarbeid."

1.B.3 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre arbeidet med aktsomhetsvurderinger?

Prosjektledere og avtaleforvaltere har tett dialog med avdeling for samfunnsansvar. Sykehusinnkjøp HF avholder flere interne kurs for både nyansatte og erfarne ansatte der aktuelle tema eller trender drøftes.

1.C. Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn og miljø forankret i virksomhetens strategier og handlingsplaner?

Sykehusinnkjøp HF har en strategi for virksomheten vedtatt for årene 2020-2023. Her omtales bærekraft, etisk handel og arbeidslivskriminalitet slik: "Med innkjøpsansvar for spesialisthelsetjenesten har Sykehusinnkjøp stor påvirkningskraft gjennom valgene som tas i anskaffelsesprosessen og den påfølgende oppfølgingen av inngåtte avtaler. Gjennom innkjøpsarbeidet skal Sykehusinnkjøp derfor være en pådriver for etisk handel og bærekraftige anskaffelser, samt legge til rette for balanse i leverandørmarkedet og påse at lover og retningslinjer overholdes. Disse premissene skal ligge til grunn for alt som gjøres i Sykehusinnkjøp HF.

Etisk handel

Sykehusinnkjøp HF skal arbeide aktivt for at arbeids og miljøforhold stadig forbedres hos leverandører ved å bruke innflytelsen foretaket har til å styrke oppslutningen om etisk handel, følge opp leverandøravtaler og årlig rapportere på arbeidet med etisk handel.

Arbeidslivskriminalitet

Arbeidslivskriminalitet kan omfatte skatteunndragelser, for lave lønninger eller brudd på arbeidsbestemmelser. Som innkjøpsorganisasjon skal Sykehusinnkjøp HF være med å forebygge slik kriminalitet ved å sette tydelige krav til leverandørene og følge opp dette.

Bærekraft og miljø

I samarbeid med fagmiljøene og helseforetakene skal Sykehusinnkjøp HF være en pådriver for at anskaffelser er miljøvennlige og bærekraftige og at livsyklus kostnader hensyntas. Sykehusinnkjøp skal medvirke til et marked som fremmer utvikling av miljøvennlige og bærekraftige produkter og arbeide i henhold til FNs definerte bærekraftsmål.

Lenke til strategien:

<https://www.sykehusinnkjop.no/siteassets/dokumenter/om-oss/sentrale-dokumenter/strategi-sykehusinnkjop-hf-2020-2023.pdf>

Se også punkt 1.A.2

1.C.2 Hvordan følges virksomhetens strategier og planer for å være ansvarlig og bærekraftig opp av ledelse og styre?

Sykehusinnkjøp HF har årlig gjennomgang av styrende dokumenter i styret. Dette gjelder policy for samfunnsansvar, etiske retningslinjer og strategiske føringer.

Årsrapport til Etisk Handel Norge legges frem for Sykehusinnkjøp HF sin ledergruppe før innsending og det gis en orientering til styret.

1.D Partnerskap og samarbeid med forretningsforbindelser, spesielt leverandører

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i møte med forretningsforbindelser, spesielt i leverandørkjeden?

Sykehusinnkjøp HF benytter kontraktskrav etisk handel i alle vareanskaffelser uavhengig av risiko. Kontraktskravet er tilgjengelig på Sykehusinnkjøp HF sin nettside på norsk og engelsk <https://www.sykehusinnkjop.no/siteassets/dokumenter/om-oss/samfunnsansvar/kontraktskrav-etisk-handel.pdf>. I anskaffelser med høy risiko vurderes det å stille strengere krav som for eksempel kvalifikasjonskrav eller tildelingskriterier. Dersom det stilles strengere krav enn standard kontraktskrav skal avtalen følges opp i kontraktsperioden. Oppfølgingen kan være møte med leverandør, egenrapportering, fabrikkbesøk, ekstern revisjon eller en kombinasjon av disse. Sykehusinnkjøp HF har minimum årlig møte med de største/viktigste leverandørene der bærekraftig forretningspraksis er eget agendapunkt. Sykehusinnkjøp HF omfattes av Lov om offentlige anskaffelser. Dette betyr at Sykehusinnkjøp HF må gjennomføre nye anskaffelser omtrent hvert fjerde år. Langsiktige samarbeid med produsenter kan bli hemmet av hyppige utskiftninger.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

Sykehusinnkjøp HF har i rapporteringsåret blitt omfattet av åpenhetsloven, som stiller større krav til offentlig tilgjengelig informasjon. Sykehusinnkjøp HF har i rapporteringsåret jobbet med å systematisere jobben som gjøres innen aktsomhetsvurderinger og få nedfelt skriftlig informasjon. Ledelsen i Sykehusinnkjøp HF har vedtatt at det skal innhentes informasjon om produksjonsland i alle anskaffelser. Informasjon om produksjonsland er viktig for å være i stand til å utføre gode aktsomhetsvurderinger i anskaffelser.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning eller skade på mennesker, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og gjennom forretningsforbindelser. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av interessenter, spesielt påvirkede parter, er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 List opp virksomhetens prioriterte risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø. Merk at de prioriterte risikoene dere lister opp i tabellen under vil bli overført til trinn 3 av denne rapporten, hvor dere vil bli bedt om å besvare hvordan dere arbeider med å stanse, forebygge eller redusere den negative påvirkningen.

Prioritert negativ påvirkning / skade	Relatert tema	Geografi
Undersøkelseshansker	Tvangsarbeid Helse, miljø og sikkerhet Regulære ansettelses Korrupsjon	Malaysia Thailand
IKT hardware	Tvangsarbeid Helse, miljø og sikkerhet	Kina
Kirurgiske produkter og andre stålprodukter	Barnearbeid Helse, miljø og sikkerhet	Pakistan
Renhold, transport og bygg	Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid Regulære ansettelses	Norge
Antibiotika	Helse, miljø og sikkerhet Miljø Vann	Kina India

Med omtrent 200 000 aktive artikler er det mange produktgrupper med spesiell høy risiko for negativ påvirkning på menneske, samfunn og miljø. Sykehusinnkjøp HF må kontinuerlig vurdere risiko i hver eneste anskaffelse for å vurdere om det er ny informasjon som flytter risiko til det bedre eller det verre.

Undersøkelseshansker og kirurgiske instrumenter er valgt fremhevet grunnet veldig stor risiko for brudd og fordi dette er produkter innen kjernevirksomheten Sykehusinnkjøp HF opererer under. Undersøkelseshansker er i stor grad produsert i Sørøst-Asia, særlig i Malaysia. Sykehusinnkjøp HF har siden 2013 vært på besøk fem ganger vært på hanskefabrikker i Thailand og Malaysia. Det har vært store utfordringer, særlig knyttet til migrantarbeidere, og Sykehusinnkjøp HF har fulgt dette opp med leverandører i snart ti år. Vi ser at oppfølging fører til forbedringer.

Kirurgiske instrumenter er i hovedsak produsert i Tyskland eller i Pakistan. Et instrument kan faktisk være

produsert både i Pakistan og Tyskland, men gjerne være merket Tyskland som produksjonsland fordi de siste prosessene gjøres der. Sykehusinnkjøp HF har besøkt produksjon både i Tyskland og Pakistan og er godt kjent med risikobildet og prioriterer disse produktene ved å stille ekstra strenge krav og følge opp. Hansker og kirurgiske instrumenter er også helt essensielle for driften av sykehusene, og leveranseproblemer kan gå ut over pasientsikkerheten.

Sykehusinnkjøp HF skal være med å bidra redusert spredning av antibiotikaresistens. Antibiotika er valgt grunnet høy risiko for negativ påvirkning på natur og miljø i områder rundt fabrikker i India. Utslipp av antibiotika i lokalmiljøet kan gi alvorlige konsekvenser for det lokale miljø og for utbredelsen av antibiotikaresistens.

IKT er valgt ut som prioritert område, da det er kjent høy risiko for brudd på arbeidstaker - og menneskerettigheter i verdikjeden, og fordi markedet oppleves lite åpent om faktiske forhold i leverandørkjeden.

Renhold, transport og bygg er risikoområder innen arbeidslivskriminalitet og sosial dumping, og prioritert av norske myndigheter.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Beskriv: a) virksomhetens rutiner for kartlegging og identifisering av risiko og hvordan den negative påvirkningen/skaden ble identifisert og prioritert i denne perioden. b) eventuelle deler av virksomheten som ikke er dekket i denne rapporteringen (produktgrupper, egne produkter, avdelinger eller lignende) og hvorfor dere har valgt å ikke prioritere disse i det videre arbeidet; c) hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert/dere har snakket med; d) om det er identifisert områder eller tema hvor det er manglende informasjon for å danne seg et helhetlig bilde, og hvordan dere planlegger å gå frem for å få mer informasjon/håndtere dette.

Sykehusinnkjøp HF har informasjon om produksjonsland for omtrent 75% av alle aktive artikler, hvilket svarer til 158 000 artikler. I verktøyet PowerBI legges det inn informasjon om risiko på land, som er basert på internasjonale kilder WGI World Governance Indicator, ITUC International Trade Union Confederation Global Rights index, EPI Environmental Performance Index og CPI Corruption perception Index. Sykehusinnkjøp HF har sammenstillet risikoparameterne og knyttet informasjonen til produksjonsland på avtaleartikler.

Merk at risikovurdering ved denne metoden er knyttet til rammeavtaler på varer og ikke dekker vurdering på legemidler, tjenesteavtaler og investeringskjøp. For tjenesteavtaler er renhold, transport og bygg prioriterte områder basert på nasjonale anbefalinger. Anskaffelser av legemidler har en del ulikheter fra anskaffelser av andre varer. Dette gjør at det ikke er prioritert å legge inn produksjonsland, men det er prioritert å jobbe med samfunnsansvar blant annet gjennom å samarbeide om krav med de andre nordiske landene. Dette er omtalt i Legemiddelstrategien i Sykehusinnkjøp HF: <https://www.sykehusinnkjop.no/legemidler/legemiddelstrategien-i-sykehusinnkjop-hf/>

Investeringskjøp på for eksempel medisinsk teknisk utstyr er i øyeblikket ikke et prioritert område for Sykehusinnkjøp HF, da det er vurdert at Sykehusinnkjøp HF har større påvirkningsmulighet i rammeavtaler.

Sykehusinnkjøp HF er med i flere internasjonale samarbeidsfora der risiko og forbedringsmuligheter diskuteres. Utvalgte relevante samarbeidsparter er Oslo kommune, Statens innkjøpssenter, Nordisk Lægemiddelforum, Hållbar Upphandling og Adda i Sverige, Amgros i Danmark, Helsinki universitetssykehus i Finland, NHS, British Medical Association, UNISON og Impactt i Storbritannia.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 Beskriv annen negativ påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø som ble identifisert i kartleggingen i egen virksomhet, leverandørkjeden eller hos forretningsforbindelser i rapporteringsåret og hvordan disse er håndtert

Det er offentlig kjent at det er stor risiko for tvangsarbeid knyttet til rekruttering av migrantarbeidere i hanskeindustrien i Malaysia. Sykehusinnkjøp HF har i anskaffelsen stilt obligatoriske krav til ingen-kost-rekrutteringsrutiner hos produsent. Ved å stille krav til null-kost rekrutteringspolicy hos produsenter, er det mulig for Sykehusinnkjøp HF å utelukke produsenter som ikke har kontroll på rekrutteringsprosessene. Rekruttering av migrantarbeidere har i flere år vært rotårsak til de groveste bruddene på menneskerettigheter innen hanskeindustrien i Malaysia.

Innen legemidler er bruk og produksjon av antibiotika et fokusområde for å redusere spredningen av antibiotikaresistens. Sykehusinnkjøp HF jobber for at innkjøpsorganisasjonene i Norden skal kunne stille felles miljøkriterier basert på AMRIAs frivillige rammeverk for ansvarlig antibiotikaproduksjon. Rammeverket ble publisert i juni 2022 og er det første viktige steget for at man kan utfordre industrien på bærekraftig produksjon. Det er leverandørens ansvar å påse at tredjepartsleverandører produserer antibiotika på en bærekraftig måte.

En stor risiko er lukkede og lite transparente leverandørkjeder innen IKT-bransjen. Det er derfor vanskelig å identifisere reell risiko. Sykehusinnkjøp HF har, sammen med Oslo kommune og Statens innkjøpssenter, gjennomført to workshops med bransjen, der det har vært fokus på åpenhet og aktsomhetsvurderinger. Det har vært gjennomført møte med Responsible Business Alliances (RBA), der det er gitt innspill til forbedringer. Som medlem i RBA gjøres det felles revisjoner på fabrikker. Revisjonsrapporten anonymiseres for andre enn medlemmer. Som oppdragsgiver har man behov for å kunne identifisere hvor enkelte produkter eller komponenter kommer fra, og kjenne til forholdene i den enkelte fabrikken. Sykehusinnkjøp HF, Oslo kommune, Statens innkjøpssenter og Hållbar Upphandling har i møte med RBA belyst utfordringen ved ikke å kunne identifisere hvilken fabrikk det er gjennomført revisjon på. Uten åpenhet må oppdragsgiver vurdere behov for egne revisjoner fremfor å benytte seg av tidligere revisjonsrapporter.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte. Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres. Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stanse, forebygge eller redusere

3.A.1 Legg til mål, status på fremdrift, og beskriv tiltak dere har iverksatt for å håndtere virksomhetens prioriterte negative påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø

Prioritert negativ påvirkning/skade	Undersøkelseshansker
Overordnet mål :	Ingen migrantarbeidere i hanskeproduksjon skal være ansatt under tvang.
Status :	Alle produsenter i Malaysia har gjennomført eller startet tilbakebetaling av rekrutteringsutgifter til migrantarbeidere. Sykehusinnkjøp HF har fulgt opp fabrikkene med besøk på produksjonssted.
Mål i rapporteringsåret :	Stille konkrete krav om null-kost rekrutterings-policy i anskaffelsen som sikrer leveranser fra seriøse produsenter.

Utførte tiltak og begrunnelse :

Gjennom kvalifikasjonskrav har leverandører i nasjonal anskaffelse av undersøkelseshansker dokumentert produsentenes null-kost rekrutteringspolicy og tilhørende tilbakebetalingsplan til migranter.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Sikre at produsenter gjennomfører tilbakebetaling av rekrutteringsavgifter til alle migrantarbeidere hos kontraktsfestede hanskeprodusenter i Malaysia. Leverandører skal rapportere på fremdrift.

Prioritert negativ påvirkning/skade	IKT hardware
Overordnet mål :	Sikre åpenhet om utfordringer i leverandørkjeden.
Status :	Kommunikasjon om utfordringene er igangsatt i samarbeid med samarbeidspartnere og leverandørmarkedet.
Mål i rapporteringsåret :	Dialogmøter med bransjen sammen med Oslo kommune og Statens Innkjøpssenter.

Utførte tiltak og begrunnelse :

Lukket leverandørkjede i IKT bransjen, der det er vanskelig å identifisere reell risiko. Sykehusinnkjøp HF har, sammen med Oslo kommune og Statens innkjøpssenter, gjennomført to workshops med bransjen, der det har vært fokus på åpenhet og aktsomhetsvurderinger. Det har vært gjennomført møte med Responsible Business Alliances (RBA), der det er gitt innspill til forbedringer. Som medlem i RBA gjøres det felles revisjoner på fabrikker. Revisjonsrapporten anonymiseres for andre enn medlemmer. Som oppdragsgiver har man behov for å kunne identifisere hvor enkelte produkter eller komponenter kommer fra og kjenne til forholdene i den enkelte fabrikken. Sykehusinnkjøp HF, Oslo kommune, Statens Innkjøpssenter og svenske Hållbar Upphandling har i møte med RBA belyst utfordringen med ikke å kunne identifisere hvilken fabrikk det er gjennomført revisjon på. Uten åpenhet må oppdragsgiver vurdere behov for egne revisjoner fremfor å benytte seg av tidligere revisjonsrapporter.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Harmonisere krav i anskaffelser for mobiltelefoner og nettbrett med Oslo og Stavanger kommuner.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Kirurgiske produkter og andre stålprodukter
Overordnet mål :	Ingen barnearbeid i produksjon av kirurgiske produkter
Status :	Ukjent
Mål i rapporteringsåret :	Benytte kvalifikasjonskrav i anskaffelser av kirurgiske instrumenter for å sikre seriøse aktører.

Utførte tiltak og begrunnelse :

Kvalifikasjonskrav er benyttet i anskaffelser av kirurgiske instrumenter.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Følge opp avtaleleverandører med produksjon i Pakistan. Leverandør må redegjøre for sine aktsomhetsvurderinger knyttet til kirurgiske produkter fra Pakistan. Basert på redegjørelse må Sykehusinnkjøp HF vurdere om det er behov for ytterligere oppfølging.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Renhold, transport og bygg
Overordnet mål :	Lovlige og ordnede arbeidsforhold i alle tjenestekontrakter, og i tjenesteelementer i vareanskaffelser der det er relevant.
Status :	
Mål i rapporteringsåret :	Sykehusinnkjøp HF skal benytte utarbeidede kontraktskrav og egenrapporteringsskjema i risikoanskaffelser

Utførte tiltak og begrunnelse :

Kontraktskrav og egenrapporteringsskjema er benyttet i utvalgte risikoanskaffelser.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Følge opp minimum én risikoanskaffelse på lønns- og arbeidstidsbestemmelser i 2023. Basert på funn, vil Sykehusinnkjøp HF vurdere behov for ytterligere oppfølging.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Antibiotika
Overordnet mål :	Sykehusinnkjøp HF skal være med å bidra til å redusere spredning av antibiotikaresistens
Status :	
Mål i rapporteringsåret :	Sykehusinnkjøp HF skal etablere fellesnordiske miljøkriterier/-krav i anskaffelser av antibiotika

Utførte tiltak og begrunnelse :

Sykehusinnkjøp HF har stilt miljøkriterier i anskaffelser av antibiotika for å redusere risiko for negativ påvirkning på natur og miljø rundt fabrikkene.
I 2022 kom det på plass et frivilling rammeverk (AMRIA) for ansvarlig antibiotikaproduksjon. Det jobbes med en pilot for å få til en sertifisering innen dette rammeverket.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Sykehusinnkjøp HF skal fortsette å samarbeide i Norden for å etablere fellesnordiske miljøkriterier som kan benyttes i nasjonale anskaffelser av antibiotika.

Andre tiltak for å håndtere negativ påvirkning/skade:

Beskriv virksomhetens tverrgående tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning/ skade på mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

Spesialisthelsetjenesten har felles miljø og klimamål for 2022-2030. Her er de målene som treffer Sykehusinnkjøp HF sin virksomhet mest listet opp.

1. Redusere CO2 utslipp med 40% innen 2030 og langsiktig mål om å være klimanøytral innen 2045.

Sykehusinnkjøp HF rapporterer årlig på klimagassutslipp i tillegg til at det utarbeides et klimaregnskap for scope 3, indirekte utslipp. Klimaregnskapet skal brukes til å iverksette tiltak for å redusere klimagassutslipp i spesialisthelsetjenesten.

2. Andel produkter uten helse- og miljøskadelige stoffer i spesialisthelsetjenesten skal være 75%. Sykehusinnkjøp HF kontrollerer innhold av kjemikalier som er ført opp på den europeiske utfasingslisten for helsevesenet. Utfasingslisten spesifiserer hvilke kjemikalier og materialer som skal unngås i produkter til helsevesenet når det finnes tryggere alternativer.

Link: https://noharm-europe.org/sites/default/files/documents-files/6966/2021-11-29_FINAL_European-healthcare-phase-out-list.pdf

3.B.2 Reduksjon av klimagassutslipp

Sykehusinnkjøp HF leverer årlig klimaregnskap på direkte utslipp til spesialisthelsetjenestens klimaregnskap.

<https://helse-midt.no/om-oss/gront-sykehus#spesialisthelsetjenestens-rapport-for-samfunnsansvar>

Sykehusinnkjøp HF er i gang med å utvikle klimaregnskap på indirekte utslipp og vil ha en baseline klar i løpet av 2023.

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis (sourcing)

I alle anskaffelser estimeres årlig forbruk på artikkelnivå. Basert på disse estimatene kan leverandører planlegge sine innkjøp fra produsenter.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

Sykehusinnkjøp HF vurderer i hvilke anskaffelser det er relevant å etterspørre miljømerkede produkter. Det vurderes også hvilket potensiale det er i markedet for å fremme antall miljømerkede produkter innen enkelte kategorier. For eksempel er få artikler innen medisinske forbruksvarer miljømerkede. Sykehusinnkjøp HF jobber sammen med leverandører og nordiske kollegaer for å øke andelen miljømerkede produkter innen kategorien.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

Gjennom kontraktskrav etisk handel punkt 1.1 forventes det at leverandører følger opp sin leverandørkjede der blant annet fagforeningsrettigheter og retten til kollektive forhandlinger, er vesentlig.

Ved revisjon eller besøk på fabrikker er arbeiderrepresentasjon, fagforeningsfrihet, kollektive forhandlinger og sosial dialog alltid viktige agendapunkter.

3.B.6 Bidrag til utvikling, kompetanseheving og opplæring internt og av leverandører og arbeidere i leverandørkjeden

Det gjennomføres interne kurs for opplæring og videreutvikling av ansatte.

Samfunnsansvar er tema i strategiske møter med leverandører. Ved behov setter Sykehusinnkjøp HF opp egne møter, kurs eller webinarer for å øke kunnskap og forståelse til leverandører.

Det viktigste for Sykehusinnkjøp HF er å ha åpen og ærlig dialog med leverandører om forventninger og krav for å spille hverandre gode og drive kontinuerlig forbedringsarbeid.

3.B.7 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

Sykehusinnkjøp HF har etiske retningslinjer, antikorrupsjonsprogram og er sammen med helseforetakenes samarbeidsavtaler med leverandørorganisasjonene viktige for å redusere korrupsjon og bestikkelser internt og hos leverandører.

Som en del av antikorrupsjonsprogrammet og Sykehusinnkjøp HF sitt introduksjonsprogram for nyansatte, ligger opplæring og dilemmatrening.

I rapporteringsåret har Sykehusinnkjøp HF bidratt med dilemmatrening internt og for ledelsen i helseforetakene i samarbeid med Transparency International Norge.

3.B.8 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ innvirkning på mennesker, samfunn og miljø

Sykehusinnkjøp HF deltar aktivt i samarbeid for miljø og samfunnsansvar i spesialisthelsetjenesten. Foretaket er medlem i et formelt samarbeidsforum med de regionale helseforetakene og Sykehusbygg HF og deltar ellers aktivt i nettverk og samarbeidsmøter på tvers av helseforetakene for å jobbe aktivt med å redusere, forhindre negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåkning av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger. Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre. Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåkning og evaluering

4.A.1 Beskriv hvem som har ansvar for å overvåke effekten av tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og hvordan overvåkingen gjennomføres i praksis

På overordnet nivå utarbeider Sykehusinnkjøp HF ved avdeling for samfunnsansvar årlig en oversikt over vesentlige risikoområder innen enkelte kategorier, der det må være et særskilt fokus på krav og oppfølging. Denne utarbeides i samarbeide med divisjonene.

I tillegg risikovurderer avdeling for samfunnsansvar årlig anskaffelsesplan og har dialog med ansatte som gjennomfører høyrisiko anskaffelser. Dette for å sikre at det stilles de rette kravene og at de følges opp.

I rapporteringsåret har Sykehusinnkjøp HF utarbeidet felles rutiner og prosesser for avtaleforvaltning, for å sikre relevante avtaler/leverandører blir fulgt opp på vesentlige kontraktskrav. I anskaffelser der det har blitt stilt strengere krav til for eksempel etisk handel, skal det følges opp med flere aktiviteter i kontraktsperioden. Oppfølgingen av etisk handel kan være møte med leverandør, egenrapportering, revisjon på fabrikk, besøk på fabrikk eller en kombinasjon av disse. Tidligere rapporter fra gjennomført revisjon kan være relevant dokumentasjon fra leverandør.

Dybdegående risikoanalyser med tiltaksplan utarbeides for hver enkelt kategori gjennom kategoriprogrammet.

4.A.2 Beskriv hvordan dere sannsynliggjør at virksomhetens tiltak for å identifisere, forebygge og redusere negativ påvirkning faktisk fungerer

Sykehusinnkjøp HF bruker aktsomhetsvurderinger som en metode. Arbeidet med å identifisere, forebygge og redusere negativ påvirkning skjer ved å utføre aktsomhetsvurderinger, sette krav og følge opp disse. Alt arbeid i leverandørkjedene skjer i samarbeid med avtaleleverandør. Vi bygger tillit med leverandørene ved å vise at målet er forbedringer, ikke straffesanksjoner eller kutt av kontrakt. Ved identifiserte brudd, vil det opprettes en plan for forbedringer som det jobbes sammen med leverandør om. Ved stor risiko, vil Sykehusinnkjøp HF dra på besøk til fabrikk eller få utført en tredjepart revisjon. Evalueringen av tiltak gjøres i samarbeid med leverandør og her kan også tredjeparts revisor kobles inn hvis nødvendig.

Eksempel 1: I en anskaffelse av undersøkelseshansker ble det stilt krav til null-kost rekrutteringsrutiner, som et absolutt krav, dersom produksjonen var i Malaysia. Alle leverandører dokumenterte produsentenes rekrutteringspolicy med null-kost for arbeidere.

Eksempel 2: Det ble ved et besøk på en hanskefabrikk registrert brudd ved at arbeiderne ikke hadde tilgang til egne pass. Dette ble fulgt opp ved neste besøk og da hadde alle arbeidere låsbare skap.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Virksomheter skal kommunisere offentlig om relevante styringsdokumentet knyttet til aktsomhetsvurderinger, eksempelvis policyer, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere bedriftens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Kommunikasjonen bør inkludere hvordan risikoen er avdekket og håndtert, samt hvilke effekter man oppnådde av tiltakene/aktivitetene. Etter åpenhetslovens §4 skal virksomheter som er omfattet årlig offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger.

5.A. Kommunisere eksternt

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer med berørte interessenter om håndteringen av negativ påvirkning/skade

Ved funn av avvik, vil kommunikasjonen i hovedsak være mellom Sykehusinnkjøp HF, leverandør og produsent. Det vil bli utarbeidet tiltaksplaner med gitte frister, som følges opp mot leverandør. Leverandør er ansvarlig for å dokumentere faktiske forbedringer. Dersom leverandører ikke dokumenterer faktiske forbedringer, kan Sykehusinnkjøp HF i ytterste konsekvens si opp avtalen med leverandør. Forbedringsarbeid rapporteres årlig i Etisk Handel Norges medlemsrapportering.

5.A.2 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

Gjennom leverandørdialog, interne og eksterne presentasjoner kommuniserer Sykehusinnkjøp HF om kartlegging og håndtering av negativ påvirkning. Relevant er også å få nyhetsartikler i eksterne medier for å belyse problemstillinger. Det er et viktig prinsipp for Sykehusinnkjøp HF å kommunisere om funn og avvik, slik at både ansatte i Sykehusinnkjøp HF og hos leverandører får bedre forståelse for ansvaret man har. Leverandører er hovedansvarlig for oppfølging i sin leverandørkjede. Sykehusinnkjøp HF gjør stikkprøver. Ved bruk av denne metoden er det viktig med kommunikasjon, så også andre leverandører forstår viktigheten av kontinuerlig forbedring.

5.A.3 Beskriv virksomhetens rutine for å ivareta og besvare eksterne henvendelser relatert til informasjonskravet pålagt virksomheter under åpenhetsloven.

Sykehusinnkjøp HF har, som offentlig oppdragsgiver, etablerte rutiner for håndtering av innsynsbegjæringer. Informasjonskravet knyttet til åpenhetsloven håndteres i henhold til etablerte rutiner.

A photograph of a room with yellow walls and a black metal bed frame. A fan is visible on the wall, and a window shows a view of the outdoors. The floor is covered with a blue and yellow patterned tile. A red plastic basket is on the floor near the bed frame.

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker eller samfunn, håndteres skaden gjennom å sørge for gjenoppretting, eller samarbeide om gjenoppretting. Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert.

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, samfunn og miljø

Sykehusinnkjøp HF er en tjenesteleverandør av innkjøpstjenester og kjøper i liten grad inn varer selv. Sykehusinnkjøp HF har ingen avtaler direkte med produsent eller underleverandør og anser derfor at leverandørene har det største ansvaret for å sikre gjenoppretting. Sykehusinnkjøp HF følger opp leverandører og tilser at de etterlever krav i kontraktene. Dersom det er brudd på arbeidstaker- eller menneskerettigheter i leverandørkjeden vil Sykehusinnkjøp HF ansvarliggjøre leverandøren for gjenoppretting hos produsent. Tiltaksplan utarbeides med gitte frister. Dersom Sykehusinnkjøp HF vurderer leverandører har manglende oppfølging av tiltaksplan, kan Sykehusinnkjøp HF i ytterste konsekvens si opp avtale med leverandør.

Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

Hos hanskeprodusent er det tilrettelagt for at migrantarbeidere har tilstrekkelig låsbar oppbevaringsplass til personlige eiendeler. Det er et lovkrav å ha tilgang til et låsbart skap. Forbedringer gir migrantarbeidere tilgang til to låsbare skap. Ved å ha tilgang til mer oppbevaringsplass fremstår sovesalene mer ryddige uten klær hengende på sengene, og dette minker også risiko dersom det er behov for å rømme ved for eksempel brann.

6.B Sikre tilgang til klagemekanismer

6.B.1 Beskriv hva selskapet gjør for å sikre at påvirkede arbeidere og lokalsamfunn har tilgang til effektive mekanismer for gjenoppretting, når det er aktuelt

Sykehusinnkjøp HF har egen rutine for varsling av kritikkverdige forhold i organisasjonen. Denne ligger lett tilgjengelig for alle ansatte og blir gjennomgått i kurs for nyansatte og repetert jevnlig.

Grunnleggende prinsipper er følgende:

1. Alle varsler skal tas på alvor og behandles
2. Vår kommunikasjon skal være preget av åpenhet og ærlighet
3. Varsling skal som hovedregel følge tjenestevei
4. Alle parter i en varslingssak skal ivaretas på en god og ryddig måte

Varslingsrutiner i leverandørkjeden, og kvaliteten på disse, spesielt hos produsent er et viktig tema ved fabrikkbesøk.

Kontaktinformasjon:

Sykehusinnkjøp HF
Spesialrådgiver etisk handel Pia Trulsen
pia.trulsen@sykehusinnkjop.no